

TYÖPAIKAN ILMOITUSTAULULLE!

Nämä asiat Sinun on hyvä tietää YLITYÖN tekemisestä

Aloitetaan sillä kaikille jo itsestään selvällä asialla: Ylitöiden tekeminen on vapaaehtoista. Työaikalaki kertoo yksiselitteisesti, että ylityön tekeminen edellyttää työnantajan aloitetta ja ylityön teettäminen edellyttää, että työntekijä antaa kutakin kertaa varten erikseen siihen suostumuksensa. Lain mukaan suostumuksen ylityöhön voi antaa myös lyhyehköksi ajanjaksoksi kerrallaan, jos se on työn järjestelyjen kannalta tarpeen.

Postinjakelussa yhä taitaa kaikkialla olla käytäntö, että reitin on voinut halutessaan jakaa loppuun, vaikka päivä menisi ylitöiksi. Jos työnantaja tämän menettelytavan haluaa muuttaa, niin se siitä varmasti informoi jakajat. Yhä joissain paikoissa on työnantaja edellyttänyt kertomaan etukäteen, jos näyttää siltä, että reittiä ei työajan puitteissa kerkeä jakamaan. Ylitöitä ei ole tietenkään pakko tehdä, vaikka ei olisi osannut ennakkoon arvioida, että työaika ei reitin jakamiseen riitä.

Ylitöiden enimmäismäärä

Monelle on vahvasti jäänyt mieleen vanhan työaikalain mukaiset enimmäismäärät. Ennen 1.1.2020 laissa oli kirjattuna, että neljässä kuukaudessa saa tehdä ylitöitä 138 tuntia neljässä kuukaudessa ja 250 tuntia vuodessa. Ja sen lisäksi oli mahdollista edunvalvonnan sopia lisätunteja noiden päälle. Mutta nyt nuo tuntimäärät pitää unohtaa, sillä sellaisia ei ole 1.1.2020 voimaantullessa työaikalaisissa.

Nykyisen työaikalain mukaan seurataan kokonaistyöajan enimmäismäärää.

Seurannassa siis otetaan huomioon kaikki työtunnit riippumatta siitä, ovatko ne esimerkiksi tavallisia työtunteja, ylitöitä, hätätöitä tms. **Lain mukaan enimmäistyöaika saa olla enintään 48 h/vko** neljän kuukauden tarkastelujaksolla. Työehtosopimuksella voidaan poiketa tuosta neljän kuukauden tarkastelujakson pituudesta. Viestinvälitys- ja logistiikka-alan työehtosopimuksessa sekä Posti Palvelut Oy:n pakettilajittelijoita koskevassa työehtosopimuksessa on kirjaus, että paikallisesti on mahdollista sopia työajan enimmäismäärien tarkastelujaksona kalenterivuotta. **Posti-konsernin yhtiöissä on molempien työehtosopimusten osalta sovittu, että seurantajakso on kalenterivuosi.** Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi ja jos kyseinen sopimus irtisanottaisiin joskus tulevaisuudessa, olisi jatkossa seurantajakso lain mukainen neljä kuukautta.

Koska seurantajakso on tällä hetkellä kalenterivuosi, niin laskentakaava on seuraava: **Kalenterivuodessa on 52 viikkoa. Työaikalain mukainen kokonaistyöajan enimmäismäärä vuoden aikana on 52 viikkoa vähennettynä lomaviikoilla ja kerrottuna 48 tunnilla.**

KÄÄNNÄ-

Esimerkkejä:

1. Henkilöllä on vuosilomaa neljä viikkoa.
Vuosittainen enimmäistyöaika: 48 tuntia * 48 viikkoa = 2304 tuntia
2. Henkilöllä on vuosilomaa viisi viikkoa.
Vuosittainen enimmäistyöaika: 48 tuntia * 47 viikkoa = 2256 tuntia
3. Henkilöllä on vuosilomaa kuusi viikkoa.
Vuosittainen enimmäistyöaika: 48 tuntia * 46 viikkoa = 2208 tuntia
4. Henkilöllä on vuosilomaa seitsemän viikkoa.
Vuosittainen enimmäistyöaika: 48 tuntia * 45 viikkoa = 2160 tuntia

Jos asiaa haluaa ajatella viikkotasolla, niin kokoaikaisen postityöntekijän ja pakettilajittelijan säännöllinen työaika on työehtosopimuksen mukaan 38 tuntia 15 minuuttia. Kun lain mukainen enimmäistyöaika on seurantajaksoa kohti 48 tuntia viikossa, niin yhtä työviikkoa kohti on kokoaikaisella työntekijällä mahdollisuus tehdä keskimäärin 9 tuntia 45 minuuttia ylitöitä.

Noudattaakseen työaikalain säännöstä työnantajan on järjestelmällisesti seurattava työajan enimmäismäärää, koska tarvittaessa se pitää pystyä viranomaiselle työaikakirjanpidosta esittämään.

Ylityökorvaus

Jos on tehnyt ylitöitä, kannattaa tarkistaa palkkalaskelmasta, että siitä hyvästä on saanut myös työehtosopimuksen mukaisen korvauksen.

Korvauksena ylityöstä maksetaan työvuoroluetteloon merkityn työvuoron ylittäviltä kahdelta ensimmäiseltä työtunnilta 50 % ja seuraavilta työtunneilta 100 % korotettu yksinkertainen tuntipalkka.

Työvuoroluetteloon kokoaikaisen työntekijän vapaapäiväksi merkittynä päivänä tehdystä työstä maksetaan viikon aikana 8 ensimmäiseltä työtunnilta 50 % ja seuraavilta työtunneilta 100 % korotettu yksinkertainen tuntipalkka.

Osa-aikaisen työntekijän ylityötä on työ, joka ylittää sekä työvuoroluettelossa vahvistetun työtuntimäärän että työehtosopimuksen mukaisen vuorokautisen (7 tuntia 39 minuuttia) tai viikoittaisen säännöllisen työajan (38 tuntia 15 minuuttia).

Työvuoroluetteloon osa-aikatyöntekijän vapaapäiväksi merkittynä päivänä tehdystä työstä maksetaan 8 ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja seuraavilta työtunneilta 100 % korotettu yksinkertainen tuntipalkka, jos työehtosopimuksen mukainen kokoaikainen viikoittainen säännöllinen työaika eli 38 tuntia 15 minuuttia ylittyy. Arkipyhäviikolla kukin työehtosopimuksen mukainen arkipyhä laskee viikoittaista ylityökynnystä.

Heidi Nieminen
puheenjohtaja

Lisätietoja alueen pääluottamusmieheltä.